

Bu şirketler Bilkent'e

Dünyanın en iyi 112. üniversitesi Bilkent aynı zamanda dev şirketlerin ya sahibi ya da ortağı. Tepe İnşaat, TAV gibi şirketlerin kârının bir bölümü bu nedenle üniversite bütçesine akıyor.

Bilkent Holding, Türkiye'nin eğitimde en büyük sosyal sorumluluk projesi. Çünkü holding ve bağlı şirketlerin dağıtılan kârının tümü eğitime harcanıyor. Hacettepe Üniversitesi ile Türkiye'nin ilk vakıf üniversitesi Bilkent'i kuran Prof. İhsan Doğramacı'nın temellerini 1968'de attığı Bilkent Holding Türkiye'nin en büyük gruplarından biri oldu. İştiraklerindeki hisse payına düşenlerle birlikte hesaplandığında 2 milyar lirayı aşan cirosu olan holding bünyesinde, kamuoyunun yakından tanıdığı Tepe İnşaat, Tepe Home, Meteksan, Sports International gibi şirketler var. Bilkent Holding bunun yanı sıra hem Türkiye'de, hem yurtdışında havaalanı inşa eden TAV İnşaat ile işleten TAV Havalimanları Holding'e de bağlı şirketleri aracılığıyla ortak. İştirakleri arasına geçen aylarda İDO (İstanbul Deniz Otobüsleri) de katıldı.

Bilkent Holding'in bağlı şirketlerinden ve iştiraklerden elde ettiği kârın dağıtılabilir bölümü tek bir patrona gidiyor. Tek patron da Bilkent Üniversitesi. Yani dünyanın en iyi üniversitelerinin sıralamasının yapıldığı Times Higher Education World University Rankings 2010-2011'e 112'nci sıradan giren ve 'elitler' arasındaki iki Türk üniversitesinden biri olan Bilkent'in arkasında, Bilkent Holding'e bağlı şirketlerin ve iştiraklerin mali desteği var.

'Dünyada böyle model yok'

Halen Bilkent Üniversitesi'nde Mütevelli Heyet, Bilkent Holding'de de Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini yürüten Profesör İhsan Doğramacı'nın oğlu Profesör Ali Doğramacı da bu konuda "Selçuklular zamanında adam bir medrese yapardı, bir cami yapardı. Yanına han, hamam gibi gelir sağlayıcı binalar koyardı. Aynı kafa, aynı hikâye. Rahmetli babamın kurduğu, tıkar tıkar çalışan sistemi bozmamaya çalışıyoruz" diyor. Bilkent Üniversitesi'nde bulunduğumuz Profesör Doğramacı "Geldiğiniz yolun sağ tarafı kazanır, sol tarafı tüketir" diyor. Önce anlamiyoruz ancak sonra Bilkent Üniversitesi'ne ait şirketlerin yolun sağ, üniversitenin de yolun sol tarafında olduğunu anlatınca durum açıklığa kavuşuyor.

Bilkent Holding'in temelleri 1968'de inşaat sektöründe faaliyet göstermek üzere Profesör İhsan Doğramacı tarafından kurulan Dilek İnşaat ile atılmış. 1969'da ise Tepe Ağaç Metal ve Makine Sanayi ile Meteksan şirketleri devreye girmiş. 1986'da şirketler Bilkent Holding çatısı altında toplanmış. Daha sonraki

yıllarda kurulan şirketler de holding çatısı altına girmiş. Aynı yıl, 1984'te kurulan Bilkent eğitime başlamış.

Profesör İhsan Doğramacı, kuruluşundan bu yana mülkiyeti kendi kurduğu üç vakfa ait olan şirketleri 1988 yılında Bilkent Üniversitesi'ne devretmiş. Profesör Ali Doğramacı bu devrin nedenini şöyle anlatıyor: "Üniversite her sene vakıflardan gıdım gıdım para alacığına, kendi şirketlerinden ihtiyaçları alsın dendi. Babam öyle düşündü. Dünyada bugün böyle bir model yok."

"Şirketler, Bilkent Üniversitesi'ne yılda ne kadar mali katkıda bulunuyorlar" şeklindeki soruma ise, hem Bilkent Üniversitesi Rektörü, hem de Bilkent Holding Yönetim Kurulu Murahhas Azası olan Profesör Abdullah Atalar şu yanıtı veriyor:

"Üniversitenin yıllık bütçesi 250 milyon lira civarında. Yarıyı öğrencilerden, yüzde 30'u sahip olduğumuz şirketlerden geliyor. Yüzde 20'si ise araştırma projelerinin gelirleri."

Buna göre, Bilkent'in bu yıl sahip olduğu şirketlerden 75 milyon lira (yaklaşık 50 milyon dolar) destek alacağını hesaplamak mümkün.

"Şirketlerin ne katkıda bulunacaklarına nasıl karar veriliyor" şeklindeki sorunun cevabı ise Profesör Ali Doğramacı'dan geliyor:

"Tabii bu işte altın yumurtlayan tavuğu da kesmemek lazım. Şirketler yatırımları veya ihtiyaçları için gerekeni ayırırlar. Bilkent Üniversitesi olarak onlara ihtiyacımızı söyleriz. Yapabileceklerini azamısını yaparlar. Öyle kendinize çok ayırdınız, bize az verdiniz filan olmaz. Neticede patron üniversitedir."

"Hoca Bey" olarak tanınan Profesör İhsan Doğramacı, Bilkent Holding'de yönetim kurulunun yapısını 2001 ekonomik krizi sonrası değiştirmiş. O güne kadar grup şirketlerinin yöneticilerinin oluşturduğu kurulda bugün aile bireyleri ve Rektör Profesör Atalar var. Yönetim kurulu üyeleri bu görevleri nedeniyle ücret almıyor çünkü Hoca Bey öyle değiştirmiş düzeni. Profesör Doğramacı bu konuda sunları söylüyor:

"Yönetim kurulu farklı görüşlerin çatıştığı, mütevelliye hesap verecek bir yapı. Şirketler arayacak, bu yatırımı yapmamız lazım diyecek. Üniversite de bize bu lazım, mütevelli yaptır suyu diyecek. Araya kimi koyacaksınız? Şirket yöneticilerini koyunca, o zaman biraz fazla şirkete gidiyor."

Profesör Atalar, aynı zamanda yönetim kurulundaki iki murahhas üyeden biri. Profesör Doğramacı

Mütevelli Heyeti
Bilkent Üniversitesi

Bilkent Holding
Yönetim Kurulu

Koordinasyon Kurulu
Genel Koordinatör ve dört koordinatör

Bağlı Şirketler (*)

'Kütüphanenin yıllık gideri 3.5 milyon doların altına hiç düşmedi'

'Dünya Elit Üniversiteler Ligi'ne 112. sıradan giren Bilkent'te (Aynı lige Türkiye'den giren ikinci üniversite olan Ortadoğu Teknik Üniversitesi 183. sırada yer alıyor) 12 bin 399 öğrenci var. Bunların 3198'i ücretsiz eğitim görürken, 936'sı yarım ücret ödüyor. Başarı ve yetenek bursu

"Rektör olduğu için üniversitenin ihtiyacını en iyi bilen kişidir. O nedenle musluğun başında olması gerektiğini düşündük" diyor.

'Hastane işine girmeyiz'

Holdingin dolayısıyla üniversitenin yeni yatırımlarıyla ilgili araştırmalarda da Profesör Atalar'ın önemli görev düşüyor. Grup şirketlerinden birinin nisan ayında ortak olduğu İDO'nun hesaplarını da incelediğini söyleyen Profesör Atalar "Gemilerin makine dairelerine bile girecektim ama zamanı ayarlayamadık" diyor. "Şirketlerinizin kesinlikle girmeyiz dediği bir iş var mı" soruma ise "Mesela para kazanmak için sigara satmayız" yanıtını veriyor. Yönetim Kurulu Başkanı Profesör Doğramacı da şu eklemeyi yapıyor:

"Tütün sektörüne hiçbir zaman girmeyiz. Yöneticiler gireceğiz dese ben olmaz derim. Bırakın onu, başka şey de yaptım. Bir zamanlar bizimkiler haydi hastane kuralım, iyi para var dediler. Engelledim. Türkiye'de bundan 10-15 sene önce usul yapıyor -üstüne daha büyüğünü yapı idi. Halbuki yaptığını tut. Bir şey yapacaksa da daha farklı bir şey yap. Babam Hacettepe'yi yapmış. Tıpta

ve hastaneçilikte de çok iyidir. Biz o sektörde onlarla yarışmayalım. Hastane yaptırıyoruz, tıp fakültesi de açmıyoruz dedim. 13-14 sene oluyor bunu söylediğim. Birkaç kez geldi gündeme. Söylediğim şu oldu: Mevcut sahalarımızda en iyi olalım. Hacettepe de tıpta en iyisi olsun. Olmayanları yapmak için çıktık ortaya. Dolayısıyla şu anda o kadar zengin değiliz ama yarın çok param olursa Hacettepe'ye vermeyi tercih ederim."

40'a yakın şirketi ve 40'a yakın iştiraki olan Bilkent Holding'de yönetim kurulunun altında bir genel koordinatör ve dört koordinatörden oluşan koordinasyon kurulu var. Kurul holdingin bağlı şirketlerinin ve iştiraklerinin koordinasyonunu yürütüyor. Üniversitenin en üst organı ise Mütevelli Heyet. 14 kişilik mütevelli heyette çeşitli üniversitelerden öğretim üyeleri, Rektör Profesör Atalar, iş hayatına atılmış iki eski mezun var. İş Bankası Yönetim Kurulu Başkanı Ersin Özince ile eski Hazine Müsteşarı Yener Dinçmen de heyette 'paradan puldan anlayan kişiler' olarak bulunuyor. Mütevelli Heyet, üniversitenin dolayısıyla Bilkent Holding'in yatırımları konusunda da etkili.

Çalışıyor

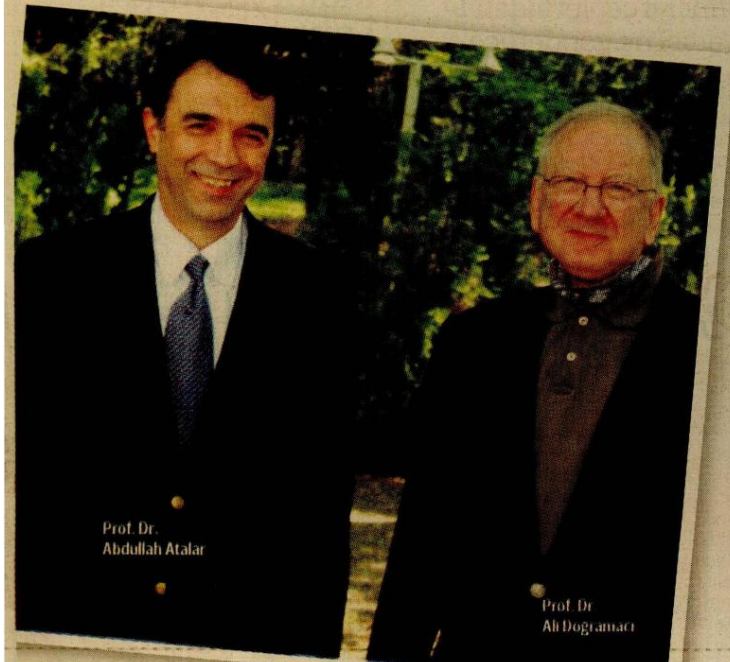

(*) Holding bünyesinde 40 şirket bulunuyor. İştiraklerin sayısı da 40'a yakın. Tabloda bu şirketlerden kamuoyunca en çok tanınmışlara yer verebildik.

alanlarla birlikte desteklenen öğrenci sayısı 4476'ya ulaşıyor. Halkın da yararlanabildiği kütüphanesi ise yılın 362 günü saat 09.00-23.30 arası açık. Kütüphaneye yüz binlerce kitap ve binlerce dergiyle hizmet veriyor. Profesör Ali Doğramacı, kütüphanenin yıllık

masrafının hiçbir zaman 3,5 milyon doların altına düşmediğini belirterek "Biz burada geçiciyiz. Bu dünyadan haydi eyvallah dediğimizde üniversiteye kaynak gideceğini, sistemin ayakta kalacağını bileyim. Bunu sağlayacak mekanizmaları daha da güçlendireceğiz" diyor.

Prof. Dr.
Abdullah Atalar

Prof. Dr.
Ali Doğramacı